

Privremena verzija

PRESUDA SUDA (osmo vijeće)

12. ožujka 2020.(*)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Socijalna sigurnost radnika migranata – Uredba (EZ) br. 883/2004 – članak 5. točka (b) – Uvećanje stope starosne mirovine – Uzimanje u obzir naknade koja se isplaćuje za obrazovanje djeteta s invaliditetom u drugoj državi članici – Načelo jednakog postupanja s činjenicama”

U predmetu C-769/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska), odlukom od 29. studenoga 2018., koju je Sud zaprimio 7. prosinca 2018., u postupku

Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle

protiv

SJ,

Ministre chargé de la Sécurité sociale,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: L. S. Rossi (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, J. Malenovský i F. Biltgen, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: C. Strömholm, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 24. listopada 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle, J.-J. Gatineau, *avocat*,

– za francusku vladu, A.-L. Desjonquères, A. Daly, D. Colas, A. Ferrand i R. Coesme, u svojstvu agenata,

– za češku vladu, M. Smolek, J. Pavliš i J. Vlášil, u svojstvu agenata,

– za njemačku vladu, D. Klebs, u svojstvu agenta,

– za Europsku komisiju, C. Valero i B.-R. Killmann, u svojstvu agenata,

odluživši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2004., L 166, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 160.), kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 988/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. (SL 2009., L 284, str. 43.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 213.) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 883/2004).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle (Fond za mirovinsko osiguranje i zdravlje na radu Alsace-Mosellea, Francuska; u daljnjem tekstu: CARSAT), s jedne strane, te osobe SJ i Ministre chargé de la Sécurité sociale (ministar nadležan za sustav socijalne sigurnosti, Francuska), s druge strane, u vezi s uzimanjem u obzir prilikom izračuna mirovine osobe SJ uvećanja staža zbog obrazovanja njezina djeteta s invaliditetom.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uvodne izjave 9. i 12. Uredbe br. 883/2004 glase:

„(9) Sud je nekoliko puta dao mišljenje o mogućnosti jednakog postupanja s davanjima, dohotkom i činjenicama; ovo bi načelo trebalo izričito usvojiti i razviti ga, poštujući sadržaj i duh sudskih odluka.

[...]

(12) S obzirom na proporcionalnost, potrebno je voditi računa te osigurati da načelo preuzimanja činjenica ili događaja ne dovede do objektivno neopravdanih rezultata ili do preklapanja davanja iste vrste za isto razdoblje.”

4 Članak 1. točka (z) te uredbe predviđa da, za svrhe te uredbe, izraz „obiteljsko davanje” znači sva davanja u naravi ili novčana davanja namijenjena podmirivanju obiteljskih troškova, isključujući predujmove davanja za uzdržavanje i posebne doplatke za rođenje i usvajanje djeteta spomenute u Prilogu I.”.

5 Članak 3. navedene uredbe, naslovljen „Materijalno područje primjene”, određuje:

„1. Ova se Uredba primjenjuje na sve zakonodavstvo s obzirom na sljedeće grane socijalne sigurnosti:

(a) davanja za slučaj bolesti;

[...]

(c) invalidska davanja;

(d) davanja za slučaj starosti;

[...]

(j) obiteljska davanja.

[...]

3. Ova se Uredba također primjenjuje na posebna nedoprinosna novčana davanja predviđena člankom 70.

[...]

5. Ova se Uredba ne primjenjuje na:

(a) socijalnu i medicinsku skrb;

[...]"

6. Članak 5. te uredbe, naslovljen „Jednako postupanje s davanjima, dohotkom, činjenicama ili događajima”, glasi kako slijedi:

„Ako ovom Uredbom nije drukčije predviđeno, a u smislu posebno utvrđenih provedbenih propisa, primjenjuje se sljedeće:

(a) ako na temelju zakonodavstva nadležne države članice primanje davanja iz sustava socijalne sigurnosti i drugog dohotka ima određene pravne učinke, odgovarajuće odredbe tog zakonodavstva također se primjenjuju na primanje istovjetnih davanja ostvarenih na temelju zakonodavstva druge države članice ili na dohodak ostvaren u drugoj državi članici;

(b) ako se na temelju zakonodavstva nadležne države članice pravni učinci pripisuju pojavi određenih činjenica ili događaja, ta država članica uzima u obzir slične činjenice ili događaje koji nastanu u bilo kojoj državi članici kao da su nastali na njihovom državnom području.”

7. Članak 9. Uredbe br. 883/2004, naslovljen „Izjave država članica o području primjene ove Uredbe”, u stavku 1. predviđa:

„Države članice notificiraju Komisiji Europskih zajednica u pisanom obliku [...] zakonodavstva i sustave na koje se odnosi članak 3. [...].”

8. U skladu s člankom 70. stavkom 2. te uredbe:

„U smislu ovog poglavlja, ‚posebna nedoprinosna novčana davanja’ znači ona koja:

(a) su namijenjena:

i. stjecanju dopunskog, zamjenskog ili pomoćnog osiguranja za slučaj rizika obuhvaćenih granama socijalne sigurnosti naveden i[m] u članku 3. stavku 1., a koje određenim osobama jamči najniži prihod za osnovne životne troškove s obzirom na gospodarsku i socijalnu situaciju u određenoj državi članici;

ili

ii. samo za posebnu zaštitu invalidnih osoba, usko povezanu s navedenim socijalnim okruženjem osobe u određenoj državi članici,

i

(b) ako se financiranje isključivo izvodi iz obveznog oporezivanja namijenjenog pokrivanju općih javnih troškova, a uvjeti za stjecanje i određivanje davanja ne ovise ni o kakvom doprinosu s obzirom na korisnika. Međutim, davanja koja se stječu kao dodatak doprinosnim davanjima ne smatraju se doprinosnim davanjima samo zbog tog razloga,

i

(c) navedena su u Prilogu X.”

9 Prilog X. toj uredbi glasi kako slijedi:

„[...]

NJEMAČKA

(a) Dohodak za osnovne životne potrebe za starije osobe i osobe sa smanjenom sposobnošću zarađivanja, na temelju poglavlja 4. knjige XII. Socijalnog zakonika.

(b) Davanja za pokrivanje osnovnih troškova života u okviru temeljne skrbi za tražitelje zaposlenja, osim ako, u odnosu na ta davanja, nisu ispunjeni uvjeti za stjecanje prava na privremeni dodatak slijedom primanja davanja za nezaposlenost (članak 24. stavak 1. knjige II. Socijalnog zakonika).

[...]”

Njemačko pravo

10 Članak 35.a osme knjige Sozialgesetzbucha (Socijalni zakonik), u verziji koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku, naslovljen „Pomoć za integraciju djece i adolescenata s mentalnim oštećenjima”, određuje:

(1) Djeca i adolescenti koji imaju mentalna oštećenja ili kojima prijeti takav invaliditet imaju pravo na pomoć za integraciju. Ta pomoć nudi se ovisno o osobnim potrebama:

1. u ambulanti;
2. u jaslicama za malu djecu ili poludnevnom smještaju u drugim objektima;
3. od odgovarajućeg medicinskog osoblja i
4. u punom smještaju u specijaliziranoj ustanovi ili drugim vrstama smještaja.

U pogledu zadaće i cilja pomoći, određivanja skupine osoba i vrste mjera primjenjuju se članak 39. treći stavak i članak 40. Saveznog zakona o socijalnoj pomoći te Uredba o provedbi članka 47. u pogledu trajanja primjene tih dokumenata o osobama s mentalnim oštećenjima ili kojima prijeti takvo oštećenje.

(2) Ako se istodobno nudi pomoć za obrazovanje, potrebno je koristiti se uslugama odgovarajućih institucija, usluga i osoba, ne samo radi ispunjavanja obveza u pogledu pomoći u integraciji već i radi pokrivanja obrazovnih potreba. Potrebno je predložiti pedagoške terapijske mjere za djecu koja još nisu školske dobi i, ako to dopušta potreba preuzimanja brige, treba se koristiti uslugama ustanova u kojima su smještena djeca s invaliditetom i djeca bez poteškoća.”

Francusko pravo

11 ?lanak L. 351-4-1 Codea de la sécurité sociale (Zakonik o sustavu socijalne sigurnosti) predvi?a:

„Socijalni osiguranici koji odgajaju dijete koje, u skladu s prvim i drugim stavkom ?lanka L. 541-1, ostvaruje pravo na naknadu za obrazovanje djeteta s invaliditetom i na njezin dodatak ili, umjesto potonjeg, na kompenzacijsko davanje predvi?eno ?lankom L. 245-1 Zakonika o socijalnom djelovanju i obitelji imaju, ako eventualno nije druga?ije odre?eno ?lankom L. 351-4, pravo na uve?anje staža osiguranja za jedno tromjese?je po razdoblju obrazovanja od trideset mjeseci, u granici do osam tromjese?ja.”

12 ?lanak L. 541-1 tog zakonika propisuje:

„Osobe koje se skrbe o djetetu s invaliditetom imaju pravo na naknadu za obrazovanje djeteta s invaliditetom ako je njegova trajna nesposobnost jednaka ili ve?a od utvr?enog stupnja.

Dodatak na naknadu priznat ?e se za dijete s invaliditetom ?ija narav ili težina zahtijevaju osobito velike troškove ili ?esto korištenje pomo?i tre?e osobe. Njegov iznos varira ovisno o visini dodatno uloženih troškova ili trajnosti potrebne pomo?i.

[...]”

13 Tekst ?lanka L. 541-1 tog zakonika glasi kako slijedi:

„Za primjenu prvog stavka ?lanka L. 541-1, stupanj trajne nesposobnosti koji mora imati dijete s invaliditetom da bi ostvarilo pravo na naknadu za obrazovanje djeteta s invaliditetom mora biti najmanje 80 %.

Stupanj nesposobnosti procjenjuje se u skladu s ljestvicom priloženom Décretu no 93–1216 du 4 novembre 1993 relatif au guide-barème applicable pour l’attribution de diverses prestations aux personnes handicapées et modifiant le code de la famille et de l’aide sociale, le code de la sécurité sociale (deuxième partie : Décrets en Conseil d’État) (Uredba br. 93-1216 od 4. studenoga 1993. o ljestvici primjenjivoj na dodjelu razli?itih davanja osobama s invaliditetom i o izmjeni Zakonika o obitelji i socijalnoj pomo?i, Zakonika o sustavu socijalne sigurnosti (drugi dio: Uredbe Conseil d’État (Državno vije?e)) i Décretu no 77-1549 du 31 décembre 1977 (Uredba br. 77-1549 od 31. prosinca 1977.)

[...]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

14 Osoba SJ francuska je državljanka s boravištem u Stuttgartu (Njema?ka), majka djeteta s invaliditetom ro?enog 1981. godine. Tijekom svoje profesionalne karijere radila je uzastopno u Francuskoj i Njema?koj kao redovita profesorica u francuskom obrazovnom sustavu.

15 Grad Stuttgart od 10. studenoga 1995. osobi SJ ispla?ivao je pomo? za integraciju djece i adolescenata s mentalnim ošte?enjima na temelju ?lanka 35.a osme knjige njema?kog Socijalnog zakonika (u daljnjem tekstu: njema?ka pomo?).

16 Dana 7. srpnja 2010. osobi SJ odobren je odlazak u mirovinu francuskog obrazovnog sustava s primjenom od 1. kolovoza 2010. Dana 27. srpnja 2011. zatražila je obra?un svojeg prava na mirovinu od Deutsche Rentenversicherung Bunda (Savezno tijelo za mirovinsko

osiguranje, Njemačka), koji je njezin zahtjev proslijedio CARSAT-u. Potonji joj je odobrio mirovinu s primjenom od 1. studenoga 2011.

17 Dana 18. ožujka 2012. osoba SJ podnijela je CARSAT-ovu Povjerenstvu za sporazumno rješavanje sporova žalbu koja se ticala, s jedne strane, datuma stupanja na snagu njezina umirovljenja te, s druge strane, neuzimanja u obzir u svrhu određivanja broja razdoblja za koja je uplaćivan doprinos i s njima izjednačenih razdoblja, koji se primjenjuje za izračun iznosa te mirovine, uvećanja staža osiguranja za jedno tromjesečje po razdoblju obrazovanja od trideset mjeseci, u granici do osam tromjesečja, predviđenog člankom L. 351-4-1 francuskog Zakonika o sustavu socijalne sigurnosti, dostupnog socijalnim osiguranicima koji odgajaju dijete i ostvaruju pravo na naknadu za obrazovanje djeteta s invaliditetom i na njezin dodatak, na temelju članka L. 541-1 tog zakonika (u daljnjem tekstu: uvećanje stope mirovine). Budući da je ta žalba odbijena, osoba SJ pokrenula je postupak pred francuskim sudovima nadležnima za opće sporove iz sustava socijalne sigurnosti.

18 Presudom od 8. travnja 2015. Tribunal des affaires de sécurité sociale de Strasbourg (Sud za područje socijalne sigurnosti u Strasbourgu, Francuska) odbio je zahtjeve osobe SJ. Cour d'appel de Colmar (Žalbeni sud u Colmaru, Francuska), postupajući povodom žalbe, potvrdio je tu presudu presudom od 27. travnja 2017. glede datuma stupanja na snagu mirovine koju je dodijelio CARSAT. Ukinuo ju je kad je riječ o iznosu te mirovine, smatrajući da valja uzeti u obzir uvećanje stope mirovine predviđeno francuskim zakonodavstvom.

19 Stoga, na temelju članka 5. Uredbe br. 883/2004, Cour d'appel de Colmar (Žalbeni sud u Colmaru) smatrao je da je njemačka pomoć istovjetna naknadi za obrazovanje djeteta s invaliditetom, predviđenoj člankom L. 541-1 francuskog Zakonika o sustavu socijalne sigurnosti (u daljnjem tekstu: francuska naknada), na način da je osoba SJ imala pravo na uvećanje stope mirovine. Žalbeni sud iz toga je zaključio da stopu koja se primjenjuje na mirovinu osobe SJ treba uvećati za iznos koji odgovara osam tromjesečja zbog obrazovanja njezina djeteta s invaliditetom.

20 CARSAT je protiv te presude podnio žalbu pred Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska), u prilog kojoj je istaknuo da je Cour d'appel de Colmar (Žalbeni sud u Colmaru) povrijedio članak 5. Uredbe br. 883/2004 i članke L. 351-4-1 i L-541-1 francuskog Zakonika o sustavu socijalne sigurnosti, time što je smatrao da su njemačka pomoć i francuska naknada istovjetne a da nije prethodno provjerio ima li dijete s invaliditetom osobe SJ trajnu nesposobnost od najmanje 80 %, na temelju čega se ostvaruje pravo na uvećanje stope mirovine. Isti je da, time što je tako odlučeno, presuda u žalbenom postupku u bitnome može dovesti do obrnute diskriminacije socijalnih osiguranika na koje se primjenjivao francuski sustav u odnosu na one koji su bili obuhvaćeni sustavima naknada drugih država članica.

21 U tom pogledu, sud koji je uputio zahtjev isti je da je francuska naknada, kao obiteljsko davanje obuhvaćeno jednim od dijelova francuskog sustava socijalne sigurnosti, obuhvaćena materijalnim područjem primjene Uredbe br. 883/2004, dok se za njemačku pomoć čini da spada pod socijalnu pomoć i skrb u smislu članka 3. stavka 5. točke (a) te uredbe i da je stoga isključena iz njezina područja primjene. Osim toga, navedena pomoć ne navodi se u izjavi koju je njemačka vlada uputila na temelju članka 9. te uredbe, vezano za njemačko zakonodavstvo koje je obuhvaćeno područjem primjene potonje.

22 U tim je okolnostima Cour de cassation (Kasacijski sud), dvojeći o mogućnosti primjene Uredbe br. 883/2004 u okolnostima glavnog postupka kao i istovjetnosti francuske naknade i njemačke pomoći, odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li [njemačka pomoć] obuhvaćena materijalnim područjem primjene Uredbe br. 883/2004?

2. U slučaju potvrdnog odgovora, jesu li [francuska naknada], s jedne strane, i [njemačka pomoć], s druge strane, istovjetne u smislu članka 5. točke (a) Uredbe br. 883/2004, imaju li u vidu cilj članka L. 351-4-1 francuskog Zakonika o sustavu socijalne sigurnosti, koji predviđa uzimanje u obzir troškova povezanih s obrazovanjem djeteta s invaliditetom prilikom određivanja staža osiguranja za ostvarivanje prava na isplatu mirovine?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

23 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. Uredbe br. 883/2004 tumačiti na način da njemačka pomoć predstavlja davanje u smislu tog članka 3. te da je stoga obuhvaćena materijalnim područjem primjene te uredbe.

24 Kako bi se odgovorilo na postavljeno pitanje, važno je, kao prvo, provjeriti predstavlja li ta pomoć davanje iz sustava socijalne sigurnosti u smislu članka 3. stavka 1. te uredbe.

25 U tom pogledu uvodno valja utvrditi da iz spisa podnesenog Sudu proizlazi da Savezna Republika Njemačka nije izjavila da je savezni zakon koji uređuje njemačku pomoć obuhvaćen područjem primjene navedene uredbe. Međutim, Sud je već presudio da propuštanje države članice da, protivno zahtjevima članka 9. Uredbe br. 883/2004, izjavi da određeni zakon ulazi u područje primjene te uredbe ne isključuje *ipso facto* taj zakon iz njezina materijalnog područja primjene (vidjeti u tom smislu presudu od 25. srpnja 2018., A (Pomoć osobi s invaliditetom), C-679/16, EU:C:2018:601, t. 30.).

26 Naime, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, razlikovanje između davanja koja su obuhvaćena područjem primjene Uredbe br. 883/2004 i onih koja su iz njega isključena u biti se temelji na sastavnim elementima svakog davanja, osobito svrhama i uvjetima njegove dodjele, a ne na činjenici da se nacionalnim zakonodavstvom davanje kvalificira ili ne kvalificira davanjem iz sustava socijalne sigurnosti (presuda od 14. ožujka 2019., Dreyer, C-372/18, EU:C:2019:206, t. 31. i navedena sudska praksa).

27 Stoga se davanje može smatrati „davanjem iz sustava socijalne sigurnosti” ako su ispunjena dva uvjeta, odnosno ako je, s jedne strane, dodijeljeno korisnicima bez ikakve pojedinačne i diskrecijske ocjene njihovih osobnih potreba na temelju zakonom utvrđene situacije i ako se, s druge strane, odnosi na jedan od rizika izričito navedenih u članku 3. stavku 1. Uredbe br. 883/2004 (presuda od 14. ožujka 2019., Dreyer, C-372/18, EU:C:2019:206, t. 32. i navedena sudska praksa). S obzirom na kumulativnu narav tih dvaju uvjeta, ako samo jedan od njih nije ispunjen, predmetno davanje nije obuhvaćeno područjem primjene te uredbe (presuda od 25. srpnja 2018., A (Pomoć osobi s invaliditetom), C-679/16, EU:C:2018:601, t. 33.).

28 Što se tiče prvog uvjeta, valja podsjetiti na to da je on ispunjen kada se dodjela davanja izvršava s obzirom na objektivne kriterije koji, kada su ispunjeni, daju pravo na davanje, pri čemu nadležno tijelo ne može uzimati u obzir ostale osobne okolnosti. S tim u vezi, Sud je presudio da, u odnosu na davanja koja se dodjela odobrava ili odbija ili čiji se iznos izražunava s obzirom na korisnikove dohotke, odobravanje takvih davanja ne ovisi o pojedinačnoj ocjeni osobnih potreba podnositelja zahtjeva ako je riječ o objektivnom i zakonom utvrđenom kriteriju koji daje pravo na to davanje, pri čemu nadležno tijelo ne može uzimati u obzir ostale osobne okolnosti (presuda od 14. ožujka 2019., Dreyer, C-372/18, EU:C:2019:206, t. 33. i 34. i navedena sudska praksa).

29 Sud je nadalje pojasnio da je, kako bi se smatralo da navedeni uvjet nije ispunjen, potrebno da se diskrecijski karakter ocjene osobnih potreba korisnika davanja koju daje nadležno tijelo prije

svega odnosi na stjecanje prava na to davanje. Ova razmatranja vrijede, *mutatis mutandis*, i u pogledu individualnog karaktera ocjene osobnih potreba korisnika davanja koju daje nadležno tijelo (vidjeti u tom smislu presudu od 14. ožujka 2019., Dreyer, C-372/18, EU:C:2019:206, t. 35. i navedenu sudsku praksu).

30 U ovom slučaju iz spisa podnesenog Sudu proizlazi da dodjela njemačke pomoći ne podliježe objektivnim uvjetima, kao što su, među ostalim, točno određeni stupanj ili razina nesposobnosti ili invaliditeta.

31 Osim toga, nesporno je da se, u skladu sa samim tekstom članka 35.a njemačkog Socijalnog zakonika, ta pomoć nudi ovisno o osobnim potrebama djeteta koje je njezin korisnik, na temelju pojedinačne i diskrecijske procjene nadležnog tijela tih potreba.

32 U tim okolnostima valja utvrditi da njemačka pomoć ne ispunjava prvi uvjet naveden u točki 27. ove presude.

33 Slijedom toga, uzimajući u obzir sudsku praksu navedenu u spomenutoj točki 27., ta pomoć ne predstavlja davanje iz sustava socijalne sigurnosti u smislu članka 3. stavka 1. Uredbe br. 883/2004.

34 Međutim, valja podsjetiti na to da članak 3. stavak 3. navedene uredbe proširuje njezinu primjenu na posebna nedoprinosna novčana davanja predviđena njezinim člankom 70. U tim okolnostima, kao drugo, valja provjeriti predstavlja li njemačka pomoć takvo davanje.

35 U tom pogledu dovoljno je istaknuti da iz teksta članka 70. stavka 2. točke (c) iste uredbe proizlazi da se posebna nedoprinosna novčana davanja tumače samo kao ona koja su navedena u Prilogu X. navedenoj uredbi. Međutim, s obzirom na to da njemačka pomoć nije sadržana u tom prilogu, ona ne predstavlja takvo davanje.

36 Iz prethodno navedenih razmatranja proizlazi da na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 3. Uredbe br. 883/2004 treba tumačiti na način da njemačka pomoć ne predstavlja davanje u smislu tog članka 3. te stoga nije obuhvaćena materijalnim područjem primjene te uredbe.

Drugo pitanje

37 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita, u slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, treba li članak 5. točku (a) Uredbe br. 883/2004 tumačiti na način da se francuska naknada i njemačka pomoć mogu smatrati istovjetnim davanjima u smislu te odredbe.

38 Uvodno valja istaknuti da se, u skladu sa sudskom praksom Suda, članak 5. točka (a) te uredbe primjenjuje samo na davanja koja su obuhvaćena područjem primjene te uredbe (presuda od 21. siječnja 2016., Vorarlberger Gebietskrankenkasse i Knauer, C-453/14, EU:C:2016:37, t. 32.). Međutim, u točki 36. ove presude utvrđeno je da njemačka pomoć ne predstavlja davanje u smislu članka 3. navedene uredbe i da stoga nije obuhvaćena njezinim materijalnim područjem primjene. Posljedično, članak 5. točka (a) Uredbe br. 883/2004 ne može se primijeniti u okolnostima glavnog predmeta.

39 Međutim, u okviru postupka suradnje između nacionalnih sudova i Suda uspostavljene u članku 267. UFEU-a, na Sudu je da nacionalnom sudu pruži koristan odgovor koji će mu omogućiti da riješi spor koji se pred njim vodi. U tom smislu Sud može, ako je potrebno, preoblikovati postavljena pitanja. Naime, dužnost je Suda protumačiti sve odredbe prava Unije potrebne nacionalnim sudovima za donošenje odluke u postupcima koji se pred njima vode, čak i kad te odredbe nisu izričito navedene u pitanjima koja mu upućuju ti sudovi (presuda od 13. lipnja

2019., Moro, C-646/17, EU:C:2019:489, t. 39. i navedena sudska praksa).

40 Slijedom toga, čak i ako je sud koji je uputio zahtjev formalno ograničio svoja pitanja na tumačenje određenih odredaba prava Unije, ta okolnost ne sprežava Sud da mu pruži sve elemente tumačenja prava Unije koji mogu biti korisni za rješavanje predmeta koji se pred njim vodi, bez obzira na to je li se taj sud u tekstu svojih pitanja na njih pozvao. U tom pogledu na Sudu je da iz svih elemenata koje mu je dostavio sud koji je uputio zahtjev, posebno iz obrazloženja odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, izdvoji elemente tog prava koji zahtijevaju tumačenje, uzimajući u obzir predmet glavnog postupka (presuda od 13. lipnja 2019., Moro, C-646/17, EU:C:2019:489, t. 40. i navedena sudska praksa).

41 U ovom slučaju glavni postupak odnosi se na pitanje treba li, kako bi se utvrdilo može li osoba zahtijevati uvećanje stope mirovine predviđeno francuskim zakonodavstvom, uzeti u obzir okolnosti koje su dovele do dodjele njemačke pomoći, odnosno pomoći koju je ta osoba dobila kao radnik migrant na temelju zakonodavstva države članice domaćina.

42 U tom pogledu valja naglasiti da članak 5. Uredbe br. 883/2004 u vezi s njezinom uvodnom izjavom 9. sadržava načelo sudske prakse u pogledu jednakog postupanja s davanjima, dohociama i činjenicama, koje je zakonodavac Unije želio unijeti u tekst te uredbe kako bi se to načelo razvilo, poštujući sadržaj i duh sudskih odluka Suda (vidjeti u tom smislu presudu od 5. prosinca 2019., Bocero Torrico i Bode, C-398/18 i C-428/18, EU:C:2019:1050, t. 29. i navedenu sudska praksu).

43 U tom kontekstu članak 5. točka (b) Uredbe br. 883/2004 predviđa da, ako se na temelju zakonodavstva nadležne države članice pravni učinci pripisuju pojavi određenih činjenica ili događaja, ta država članica uzima u obzir slične činjenice ili događaje koji nastanu u bilo kojoj državi članici kao da su nastali na njezinu državnom području.

44 Iz toga proizlazi da, kako bi se sudu koji je uputio zahtjev dao koristan odgovor koji će mu omogućiti rješavanje spora koji se pred njim vodi, drugo pitanje treba shvatiti na način da se njime pita primjenjuje li se načelo jednakog postupanja s činjenicama, utvrđeno člankom 5. točkom (b) te uredbe, kao poseban izraz općeg načela nediskriminacije, u okolnostima poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku.

45 U tom pogledu, kako bi se utvrdilo primjenjuje li se to načelo u ovom slučaju, valja provjeriti jesu li ispunjena dva uvjeta, odnosno, s jedne strane, je li uvećanje stope mirovine predviđeno člankom L. 351-4-1 francuskog Zakonika o sustavu socijalne sigurnosti obuhvaćeno područjem primjene Uredbe br. 883/2004 i, s druge strane, pripisuje li potonja nacionalna odredba pravne učinke pojavi određenih činjenica ili događaja u smislu članka 5. točke (b) te uredbe.

46 Kad je riječ o prvom od tih uvjeta, valja utvrditi da, u pogledu sudske prakse navedene u točki 27. ove presude, uvećanje stope mirovine može biti obuhvaćeno materijalnim područjem primjene navedene uredbe kao davanje za slučaj starosti u smislu članka 3. stavka 1. točke (d) iste uredbe.

47 Naime, s jedne strane, to se uvećanje korisnicima dodjeljuje bez ikakve pojedinačne i diskrecijske ocjene njihovih osobnih potreba, na temelju zakonom utvrđene situacije, odnosno ako su odgajali dijete koje ostvaruje pravo na francusku naknadu.

48 S druge strane, kao što je to Komisija u bitnome istaknula u svojim pisanim očitovanjima, davanje o kojem je riječ u glavnom postupku ima za cilj ublažiti negativne učinke na karijeru koje su osobe koje su odgajale dijete s teškim invaliditetom mogle pretrpjeti, dodjelom uvećanja razdoblja uplate doprinosa proporcionalno trajanju razdoblja obrazovanja djeteta s invaliditetom, koje se očituje uvećanjem iznosa mirovine koja se isplaćuje tim osobama. Stoga se to davanje –

kojim se žele osigurati sredstva za osnovne životne potrebe osoba koje su, kada su dosegnule određenu dob, napustile svoj posao i nisu više primorane staviti se na raspolaganje upravi za zapošljavanje – odnosi na rizik obuhvaćen davanjima za slučaj starosti u smislu članka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 883/2004 (vidjeti u tom smislu presudu od 16. rujna 2015., Komisija/Slovačka, C-361/13, EU:C:2015:601, t. 55. i navedenu sudsku praksu).

49 Kad je riječ o drugom uvjetu navedenom u točki 45. ove presude, valja istaknuti da, kako bi se dodijelilo uvećanje stope mirovine, članak L. 351-4-1 francuskog Zakonika o sustavu socijalne sigurnosti ne zahtijeva prethodno stjecanje francuske naknade, nego samo zahtijeva da su ispunjeni uvjeti za ostvarivanje prava na takvu naknadu, određeni člankom L. 541-1 tog zakonika. Konkretno, u skladu s potonjom odredbom, kako bi socijalni osiguranici koji odgajaju dijete s invaliditetom mogli ostvariti pravo na takvo uvećanje, djetetova trajna nesposobnost mora biti barem jednaka točno određenom stupnju, utvrđenom člankom R. 541-1 navedenog zakonika na 80 %.

50 Stoga se uvećanje stope mirovine dodjeljuje na temelju pojave činjenice, u smislu članka 5. točke (b) Uredbe br. 883/2004, odnosno trajne nesposobnosti djeteta jednake barem određenom stupnju. Drugi uvjet u ovom je slučaju stoga također ispunjen.

51 Iz toga proizlazi da se načelo jednakog postupanja s činjenicama, utvrđeno navedenim člankom 5. točkom (b), primjenjuje u okolnostima poput onih u glavnom postupku.

52 Kad je riječ o načinima primjene tog načela, na nadležnim je francuskim tijelima da provjere je li u ovom slučaju utvrđena pojava činjenice koja se zahtijeva u smislu članka 5. točke (b) Uredbe br. 883/2004.

53 U tom pogledu nadležna francuska tijela moraju uzeti u obzir slučajne činjenice koje su nastale u Njemačkoj i prilikom ocjene trajne nesposobnosti dotičnog djeteta s invaliditetom ne mogu se ograničiti samo na kriterije predviđene u tu svrhu ljestvicom primjenjivom u Francuskoj na temelju članka R. 541-1 francuskog Zakonika o sustavu socijalne sigurnosti.

54 Stoga, kako bi se utvrdilo je li postignut stupanj trajne nesposobnosti djeteta koji taj zakonik zahtijeva kako bi se priznalo pravo na uvećanje stope mirovine, ta tijela ne mogu odbiti uzeti u obzir slučajne činjenice nastale u Njemačkoj, koje se mogu dokazati svim dokazima, a osobito izvješćima o liječničkim pregledima, potvrđama ili propisanim liječenjima i lijekovima.

55 Valja dodati da u okviru takve provjere ta tijela također moraju poštovati načelo proporcionalnosti, osobito paziti da načelo jednakog postupanja s činjenicama ne dovede do objektivno neopravdanih rezultata, u skladu s uvodnom izjavom 12. Uredbe br. 883/2004.

56 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti da članak 5. Uredbe br. 883/2004 treba tumačiti na način da:

– francuska naknada i njemačka pomoć ne mogu se smatrati istovjetnim davanjima u smislu točke (a) tog članka 5.;

– načelo jednakog postupanja s činjenicama, utvrđeno točkom (b) navedenog članka 5., primjenjuje se u okolnostima poput onih u glavnom postupku. Stoga je na nadležnim francuskim tijelima da odrede je li u ovom slučaju utvrđena pojava činjenice koja se zahtijeva u smislu te odredbe. U tom pogledu ta tijela moraju uzeti u obzir slučajne činjenice koje su nastale u Njemačkoj kao da su nastale na njihovu državnom području.

Troškovi

57 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

1. Članak 3. Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 988/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009., treba tumačiti na način da pomoć za integraciju djece i adolescenata s mentalnim oštećenjima, predviđena člankom 35.a osme knjige Sozialgesetzbucha (njemački Socijalni zakonik), ne predstavlja davanje u smislu tog članka 3. te da stoga nije obuhvaćena materijalnim područjem primjene te uredbe.

2. Članak 5. Uredbe br. 883/2004, kako je izmijenjena Uredbom br. 988/2009, treba tumačiti na način da:

– naknada za obrazovanje djeteta s invaliditetom, predviđena člankom L. 541-1 francuskog Zakonika o sustavu socijalne sigurnosti, i pomoć za integraciju djece i adolescenata s mentalnim oštećenjima, na temelju članka 35.a osme knjige njemačkog Socijalnog zakonika, ne mogu se smatrati istovjetnim davanjima u smislu točke (a) tog članka 5.;

– načelo jednakog postupanja s činjenicama, utvrđeno točkom (b) navedenog članka 5., primjenjuje se u okolnostima poput onih u glavnom postupku. Stoga je na nadležnim francuskim tijelima da odrede je li u ovom slučaju utvrđena pojava činjenice koja se zahtijeva u smislu te odredbe. U tom pogledu, ta tijela moraju uzeti u obzir slične činjenice koje su nastale u Njemačkoj kao da su nastale na njihovu državnom području.

Potpisi

* Jezik postupka: francuski